

Sygn. akt IV Ca 194/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Struski

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska (spr.), Elżbieta Jaroszewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Zadrozna

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2016 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa G. M.C.

przeciwko S. M. w C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego
w C. z dnia 10 lutego 2016r., sygn. akt I C 1260/13

1. oddala apelację,
2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt: IV Ca 194/16

UZASADNIENIE

Powódka G. M. C. wniosła o zobowiązanie pozwanej S. M. w C. do świadczenia. Powódka zażądała zasądzenia od pozwanej, poprzez zobowiązanie jej, jako dłużnika zajętej wierzytelności, do przekazania Komornikowi sądowemu przy SR M. M. (1), do sprawy o sygn. akt Km 387/13, kwoty 12.982,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami od wniesienia pozwu oraz kosztami procesu. Kwota ta stanowi wierzytelność I. B. i A. C. z tytułu utraty spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego w C. przy ul. (...) (...) nr (...). Nadto powódka wniosła o wezwanie, na podstawie art. 84 k.p.c., do udziału w sprawie I. B. i A. C.. W uzasadnieniu pozwu podniosła, iż jest wierzycielem w stosunku do I. B. i A. C. i prowadzi w stosunku do nich egzekucję w sprawie Km 387/13. Komornik zajął wierzytelności dłużniczek jaka przysługuje im w stosunku do S. M. w C.. Jako podstawę powództwa powódka wskazała art. 887 k.p.c.

I. B. i A. C. doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami i pouczeniem o treści art. 84 k.p.c., art. 85 k.p.c. i art. 76 k.p.c. oraz art. 77 k.p.c., jednak nie przystąpiły do sprawy.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Zanegowała jakoby I. B. i A. C. były jej wierzycielami oraz podniosła zarzut przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy w C. zasądza solidarnie od pozwanej S. M.w C. z siedzibą w C. na rzecz I. B. i A. C. kwotę 12.982,46 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 listopada 2013 roku do dnia zapłaty i nakazał pozwanej przekazanie tej kwoty z odsetkami, na poczet zajętej, pismem z dnia 16 maja 2013 roku, wierzytelności przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. M. M. (2), prowadzącego sprawę egzekucyjną o sygnaturze KM 387/13 z wniosku wierzyciela G. M.C. przeciwko dłużnikom I. B. i A. C. oraz ustalił, że pozwana przegrała postępowanie i jest zobowiązana zwrócić powódce koszty procesu, przy czym szczegółowe ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu.

Apelacje od tego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając wyrok w całości. Podtrzymała zarzut przedawnienia roszczenia i w tym kontekście zarzuciła naruszenie art. 29 ustawy prawo spółdzielcze, poprzez nie przyjęcie, iż roszczenie przedawniało się z upływem 3 lat oraz naruszenie art. 120 § 1 zd. 2 kc poprzez brak jego zastosowania w sytuacji gdy pozwana pismem z dnia 19 sierpnia 2004r. wzywała J. B. (1) do opuszczenia lokalu a następnie 31 sierpnia 2010 r. wystąpiła z powództwem o eksmisję. W konkluzji apelacja wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje. Na rozprawie apelacyjnej dodatkowo podniosła zarzut niezgodności roszczenia z zasadami współżycia społecznego.

Mając na uwadze art. 387 § 2¹ kpc, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, ustalenia te nie wymagają uzupełnienia, dlatego Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne. Natomiast nie w pełni Sąd Okręgowy podziela ocenę stanu faktycznego, przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jednak nie czyni to apelacji zasadną, bowiem wyrok jest słuszny i zgodny z prawem.

Zgodzić się należało z zarzutem apelacji, że roszczenia z tytułu zwrotu wkładów w spółdzielniach, co do zasady przedawniają się z upływem trzech lat.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1222 z późn. zm.) brak jest przepisów regulujących przedawnienie roszczeń z tytułu zwrotu wkładów mieszkaniowych i budowlanych. Jednak w art. 1 ust. 7 ustawa przewiduje, że w zakresie w niej nieuregulowanym zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1443 z późn. zm.). Z art. 29 § 1 ustawy prawo spółdzielcze wynika natomiast, iż roszczenia o wypłatę udziałów, udziałów w nadwyżce bilansowej oraz z tytułu zwrotu wkładów albo ich równowartości przedawniają się z upływem lat trzech. Zatem nieprawidłowo Sąd Rejonowy przyjął, iż okres przedawnienia tego roszczenia wynosi lat 10.

Otwartą pozostawała natomiast kwestia dotycząca ustalenia terminu wymagalności powyższego roszczenia, przysługującego J. B. (1) a następnie jego spadkobiercom. Prawa członkowskie J. B. (1) wygasły na skutek wykluczenia go ze S. uchwałą z dnia 26 kwietnia 2004 r. Nie oznaczało to jednak, że z tą chwilą zaczął w stosunku do niego biec termin przedawnienia roszczenia o zwrot wkładu.

Zdaniem Sądu Okręgowego J. B. (1) nie mógł skutecznie domagać się wypłaty należności związanych między innymi ze zwrotem wkładu mieszkaniowego przed wydaniem pozwanej S. opróżnionego lokalu mieszkalnego. Do chwili śmierci nie opróżnił lokalu, więc nie przysługiwało mu uprawnienie do żądania zwrotu wkładu mieszkaniowego. Skoro jego roszczenie nie stało się wymagane, nie biegł w tej sytuacji termin przedawnienia. Wprawdzie art. 120 § 1 zd. 2 k.c. przewiduje, że jeżeli wymagalność roszczeń zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie - ale norma ta nie miała zastosowania w niniejszej sprawie. Postawienie roszczenia J. B. (1) w stan wymagalności wiązało się bowiem z opróżnieniem lokalu. Nie było wystarczającym wezwaniem byłego członka do opróżnienia i wydania lokalu, co miało miejsce w sierpniu 2004r., ani wytoczenie powództwa o eksmisję w

2010r., bowiem J. B. (1), przed wydaniem przedmiotowego lokalu pozwanej, nie mógł żądać rozliczenia się z wkładu mieszkaniowego, związanego z lokatorskim prawem do lokalu, które przed wykluczeniem mu przysługiwało.

Spółdzielnia nie egzekwowała swojego roszczenia do daty zgonu J. B. (1), zatem do chwili jego śmierci B. przedmiotowe roszczenie nie było przedawnione i w konsekwencji prawo do wkładu mieszkaniowego przeszło w drodze dziedziczenia na rzecz jego spadkobierców tj. I. B. i A. C..

Dalej wskazać należy, iż stosownie do treści art. 11 ust. 2¹ i 2² ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, spadkobiercom przysługuje roszczenie o wypłatę wartości rynkowej lokalu po dokonaniu potrąceń. Wkład mieszkaniowy jaki uiszczył J. B. (1) po wygaśnięciu jego członkostwa stał się ekwiwalentem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, który powinien być wypłacany osobie uprawnionej. Obecnie ten ekwiwalent jest wypłacany w oparciu o uzyskaną przez S. wartość rynkową lokalu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13.12.2013 r., w sprawie I ACa 294/13, L.; wyrok Sadu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 lutego 2011r., IV Ca 830/10, Lex).

Jak słusznie podkreśla się w piśmiennictwie (vide: M. Pyziak - Szafnicka: Komentarz do art. 120 kodeksu cywilnego, Lex) obowiązujące przepisy nie definiują wymagalności. Przyjmuje się zatem, że jest to stan, w którym wierzyciel uzyskuje możliwość żądania zaspokojenia, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia (por. W. Czachórski [i in.], Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 2002, s. 303; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania ..., s. 293). Z nadejściem wymagalności wierzyciel może wystąpić z powództwem o zaspokojenie, bez obawy oddalenia żądania jako przedwczesnego. Termin wymagalności należy odróżnić od terminu spełnienia świadczenia (płatności), tj. terminu, do którego najpóźniej dłużnik powinien świadczenie spełnić; po upływie tego terminu dłużnik opóźnia się albo popada w zwłokę. Mimo teoretycznego rozróżnienia, w praktyce terminy te zbiegają się w czasie (por. wyrok SN z dnia 12 marca 2002 r., IV CKN 862/00, Lex nr 55122). Zarówno strony, kształtując zobowiązanie, jak i ustawodawca koncentrują się na określeniu terminu spełnienia świadczenia, a nie - jego wymagalności. Praktycznie rzecz biorąc, wymagalność ustalamy więc na podstawie tego, kiedy świadczenie miało być spełnione (M. Pyziak - Szafnicka, op.cit.). Z wymagalnością roszczenia związany jest początek biegu jego przedawnienia (art. 120 § 1 zd. 1 k.c.).

W art. 11 ust. 2 zd. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w brzmieniu pierwotnym przewidziano wprost, iż roszczenie o wypłatę wkładu albo jego części staje się wymagalne z chwilą opróżnienia lokalu, o którym mowa w art. 7 ust. 1. W toku późniejszych zmian do tej ustawy wprowadzono zapis, iż warunkiem wypłaty wartości wkładu mieszkaniowego albo jego części jest opróżnienie lokalu, o którym mowa w art. 7 ust. 1. Obecnie uregulowanie takie zawarte jest art. 11 ust. 2⁴ tej ustawy. Zatem - wbrew stanowisku strony pozwanej - do chwili opróżnienia lokalu ani J. B. (1) ani następnie jego spadkobiercy, mogli domagać się zwrotu wkładu mieszkaniowego, czyli ich roszczenie nie było wymagalne, a zatem bieg terminu jego przedawnienia nie rozpoczął się aż do momentu przejścia lokalu przez stronę pozwaną.

Wobec podniesionego w apelacji zarzutu jeszcze raz podkreślić należy, iż wprawdzie przepis art. 120 § 1 zd. 2 k.c. przewiduje, że jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie - jednakże w ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać, iż norma ta miałaby mieć zastosowanie w sprawie niniejszej. Postawienie roszczenia w stan wymagalności w tym przypadku wiązało się bowiem nie z wezwaniem dłużnika (S. do zapłaty wkładu, ale z opróżnieniem lokalu, w zakresie którego to obowiązku J. B. (2) sam był dłużnikiem S. Skoro więc S. przez wiele lat sama nie egzekwowała swojego roszczenia, to sama doprowadziła do sytuacji, w której roszczenie powodów o zwrot wkładu nie stało się wymagalne. Wobec powyższego należało więc uznać, iż w chwili wniesienia powództwa roszczenie nie było przedawnione.

Roszczenie nie może być uznane za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 5 kc), bowiem jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika pozwanej na rozprawie apelacyjnej, z kwoty uzyskanej ze sprzedaży przedmiotowego lokalu

zostało pokryte całe zadłużenie jakie posiadał J. B. (1) i jego spadkobiercy, w pozwanej S. a pozostała kwota przewyższa dochodzone roszczenie.

Wobec powyższego, na mocy art. 385 kpc, orzeczono jak w punkcie (...)sentencji.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 108 § 1 i 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.